

України на практиці, а не в теорії. Отже, доцільним є передбачення на загальнодержавному рівні обов'язкового заповнення особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування для надання до кадрових підрозділів (або до НАЗК) повідомлень про роботу близьких осіб будь-яких органах державної влади, із самостійним зазначенням можливих сфер перетинання їх функціональних обов'язків, та подальшою систематизацією цих даних за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel.

Список використаних джерел

1. Политика и практика конфликтов интересов в девятистранах-членах ЕС: сравнительный обзор: Доклад для организации Sigma / Проф. Мануэль Виллориа-Мендиета: Ун-т Рей Хуан Карлос, Мадрид, Испания – декабрь 2005. URL: <http://www.sigmaxweb.org/publications/39577476.pdf>.
2. Конвенция Организации Объединенных Наций против коррупции (принята Генеральной Ассамблеей ООН 31 октября 2003 г.) URL: http://base.garant.ru/2563049/2/#block_200.
3. Managing Conflict of Interests in the Public Sector. URL: <https://www.oecd.org/gov/ethics/49107986.pdf>.

Степанова Юлія Петрівна,

заступник начальника науково-дослідного відділу Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, кандидат юридичних наук

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЗА ПОРУШЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Корупційна поведінка персоналу Державної прикордонної служби України (ДПСУ) має прояв в корупційних правопорушеннях та правопорушеннях, пов'язаних з корупцією. За їх вчинення прикордонники притягуються до юридичної відповідальності, яка встановлена для громадян України, на загальних підставах, але з урахуванням їх правового статусу як військовослужбовців.

Визначення виду відповідальності залежить від виду, складу вчиненого правопорушення та ступеня його суспільної небезпечності. Основний вид відповідальності, який застосовується при вчиненні корупційного правопорушення, – кримінальна. І лише в тому разі, якщо суд, розглядаючи кримінальне провадження щодо корупційного кримінального правопорушення, прийме рішення не застосовувати до особи покарання, на неї може бути накладене дисциплінарне стягнення. Водночас, поряд з притягненням до кримінальної чи дисциплінарної відповідальності, особа може підлягати цивільно-правовій відповідальності.

Перелік корупційних кримінальних правопорушень міститься у примітці до ст. 45 КК України. Водночас військовослужбовець-прикордонник не може бути суб'єктом корупційних кримінальних правопорушень, передбачених статтями 354, 364-1, 365-2 КК України. Найбільш поширені корупційні кримінальні правопорушення, вчинювані прикордонниками: прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України) (71,74 %); зловживання впливом (ст. 369-2 КК України) (13,04 %); пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК України) (7,61 %); зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України) (3,26 %); 5) заволодіння військовослужбовцем зброєю, бойовими припасами, вибуховими або іншими бойовими речовинами, засобами пересування, військовою та спеціальною технікою чи іншим військовим майном шляхом зловживання службовим становищем (ст. 410 КК України) (4,35 %) [1, с. 160–161].

Переліку кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, законодавство не містить, однак з аналізу даних, які містяться в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, випливає, що до них відносять самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи (ст. 353 КК України); підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів (ст. 358 КК України); перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України); службове підроблення (ст. 366 КК України); службову недбалість (ст. 367 КК України).

Перелік адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, міститься у Главі 13-А КУпАП. Найбільш поширені адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, вчинювані прикордонниками: порушення вимог фінансового контролю (ст. 172-6 КУпАП) (19,84 %); порушення обмежень щодо сумісництва (ст. 172-4 КУпАП) (11,78 %); незаконне використання службової інформації (ст. 172-8 КУпАП) (3,1 %); порушення обмежень щодо одержання подарунків (ст. 172-5 КУпАП) (2,48 %); порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 172-7 КУпАП) (1,24 %) [1, с. 162].

До дисциплінарної відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією, прикордонника може бути притягнуто у разі: 1) неповідомлення про потенційний конфлікт інтересів; 2) неповідомлення про реальний конфлікт інтересів та (або) вчинення дій чи прийняття рішень в умовах реального конфлікту інтересів, за умови, що судом на особу не накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави; 3) нежиття заходів у разі виявлення правопорушення, пов'язаного з корупцією.

Цивільно-правовій відповідальності військові посадові особи ДПСУ підлягають у разі набуття необґрунтованих активів; заподіяння матеріальної чи моральної шкоди будь-яким корупційним правопорушенням або правопорушенням, пов'язаним з корупцією; заподіяння матеріальної чи моральної шкоди порушенням трудових прав викривача корупції або членів його сім'ї.

Слід зазначити, що одним із принципів антикорупційної політики, визначених у проєкті Антикорупційної стратегії на 2020–2024 роки, є забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення, що створює додаткову систему мотивації для всіх суб'єктів правовідносин утримуватись від корупційних дій [2]. З огляду на це одним із основних завдань прикордонників є викриття кожного випадку порушень антикорупційного законодавства з метою забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за їх вчинення.

Список використаних джерел

1. Курилюк Ю. Б. Державний кордон і правопорядок (законодавство, теорія, практика) : монографія / Ю. Б. Курилюк ; [наук. ред. В. К. Матвійчук]. Харків : Право, 2020. 446 с.

2. Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2020–2024 роки (проєкт за результатами публічного обговорення) / Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/09/Antykoruptsijna-strategiya-na-2020-2024-roky-za-rezultatamy-publichnyh-obgovoren-16.09.2020.pdf>.

Рудь Віталій Миколайович,

заступник начальника відділу розслідування
особливо тяжких злочинів слідчого
управління ГУНП в Житомирській області

ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ ДІЯНЬ

На сьогодні досить широких обертів набирає корупційна діяльність, яка залишає негативні наслідки на державотворенні. Тактичні прийоми розслідування допомагають оцінити та використати кращі прийоми боротьби з кримінально караною корупцією. Недосконалість існуючої системи антикорупційних органів, а також відсутність чіткої державної антикорупційної політики та державних органів, відповідальних за її реалізацію, є одним із найважливіших чинників складної ситуації з корупцією в Україні.

Тактичний прийом – це раціональний спосіб дії або доцільна лінія поведінки особи яка здійснює розслідування в процесі збирання, дослідження та використання доказової інформації. Тактичний прийом показує, як за допомогою тактичних заходів, логічних і психологічних